

Betyg och studieresultat i gymnasieskolan år 2018

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning.....	6
Andel elever som slutför gymnasieskolan: en jämförelse över tid	7
Examen på 3 år – andelen elever redovisade per program.....	9
Analys av varför andelen med examen ökar	13
Examen på 3, 4 och 5 år – elever med startår 2013	16
Grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier	17
Genomsnittlig betygspoäng	19
Omfattning på studierna: utökat och reducerat program	23
Elever utan svenskt personnummer	24
Tabeller på Skolverkets webbplats	26

Sammanfattning

Andelen elever som börjar nationella program och tar examen inom tre år ökar. År 2018 var det 76,1 procent av eleverna som genomfört gymnasieskolan med examen på tre år. 2017 var motsvarande andel 75,2. Det är femte året i rad som det sker en ökning av andelen elever med examen.

Det är främst på de högskoleförberedande programmen ökningen har skett mellan år 2017 och år 2018. År 2018 var det 77,9 procent av eleverna som slutfört gymnasieskolan med examen inom tre år. Det kan jämföras med år 2017 då 76,8 procent av eleverna på högskoleförberedande program lyckades ta examen inom tre år. Det är en större andel elever på samtliga högskoleförberedande program som tar examen år 2018 jämfört med år 2017.

På yrkesprogrammen är ökningen inte lika tydlig. År 2018 tog 72,0 procent av eleverna examen inom tre år. Motsvarande andel var 71,8 procent, alltså en ökning med endast 0,2 procentenheter.

Jämför man de fem första årskullarna som slutfört Gy 2011 så har andelen elever som tar examen inom tre år ökat kraftigt på nationella program, från 71,4 procent år 2014 till 76,1 procent år 2018, vilket är en ökning med 4,7 procentenheter. I antal innebär det att omkring 4 000 fler elever tar examen 2018 jämfört med 2014.¹

Ökningen av andelen elever som tar examen inom tre år är tydlig på både högskoleförberedande program och yrkesprogram över tid. På högskoleförberedande program tog 77,9 procent av eleverna examen inom tre år 2018 jämfört med 73,8 procent år 2014. På yrkesprogram tog 72,0 procent examen inom tre år 2018 jämfört 66,6 procent av eleverna år 2014.

En analys visar på att det kan finnas flera förklaringar till att andelen elever med gymnasieexamen ökat över tid.

- Det genomsnittliga meritvärdet från grundskolan har succesivt ökat för varje elevkull som har börjat ett nationellt program på gymnasieskolan sedan 2011. Det indikerar att eleverna i genomsnitt är lite bättre förberedda för sina gymnasiestudier.

¹ Av samtliga 85 674 elever som började på ett nationellt program år 2015 (examen år 2018) motsvarar 4,7 procentenheter cirka 4 000 elever. Antalet nybörjare på de nationella programmen har varierat i liten utsträckning och ligger runt 86 000 elever mellan år 2011–2015. Andelen elever som tagit examen inom tre år har ökat med 0,9 procentenheter mellan år 2017 och år 2018. Denna ökning motsvarar cirka 800 elever.

- En större andel elever klarar kurserna som måste vara godkända för att få examen 2018 jämfört med 2014. På de högskoleförberedande programmen är det främst kursen svenska 3 som läses i läsåret 3 som en större andel elever fått godkänt i över tid som förklarar varför fler elever fått examen. På yrkesprogrammen är det främst kursen matematik 1 som läses i läsåret 1 som en större andel elever fått godkänt i över tid som förklarar varför fler elever fått examen.²
- Andelen elever som byter från ett nationellt program till ett annat har också minskat över tid. Programbyten innebär ofta att en elev behöver mer än tre år på sig för att slutföra gymnasiestudierna.

Andelen elever med grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier ökar något, men har minskat något på yrkesprogrammen

År 2018 var det 73,0 procent av eleverna som slutförde studierna med grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier. Det är en liten ökning jämfört med år 2017 då 72,6 procent av eleverna fick grundläggande behörighet. Andelen elever som slutfört gymnasieskolan med grundläggande behörighet har ökat mellan år 2014 och 2018, från 70,3 procent till 73,0 procent. Ökningen av andelen elever med grundläggande behörighet beror till största delen på att fler elever på högskoleförberedande tar examen, vilket innebär att de också får en grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

På yrkesprogrammen minskar andelen med grundläggande behörighet något. År 2018 var det 39 procent av eleverna som tagit examen som läst in grundläggande behörighet jämfört med 40 procent år 2017 och 41 procent år 2016.

Det finns dock en stor variation mellan de olika yrkesprogrammen i hur många som läst in en grundläggande behörighet. På vård- och omsorgsprogrammet var det 64 procent av eleverna som år 2018 slutfört gymnasieskolan med yrkesexamen och grundläggande behörighet. På fordons- och transportprogrammet var det 11 procent som slutfört med yrkesexamen och grundläggande behörighet.

Liten ökning av genomsnittlig betygspoäng

Den genomsnittliga betygspoängen har ökat över tid. Våren 2018 var den genomsnittliga betygspoängen 14,3 poäng för elever som tog examen eller fick studiebevis (om minst 2 500 poäng). Året före, våren 2017, var den genomsnittliga betygspo-

² På högskoleförberedande program är dessa kurser: svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3; engelska 5 och 6 samt matematik 1b eller c. Utöver dessa kurser ska även gymnasiearbetet vara godkänt. På yrkesprogram är dessa kurser: svenska 1 eller svenska som andraspråk 1, engelska 5, matematik 1a samt kurser om 400 poäng i programgemensamma ämnen. Utöver dessa kurser ska även gymnasiearbetet vara godkänt.

ängen 14,2. För de fem första årskullarna som slutfört den reformerade gymnasieskolan har den genomsnittliga betygspoängen ökat med 0,3 poäng åren 2014–2018. Det innebär att eleverna som slutfört gymnasieskolan år 2018 i genomsnitt fått godkänt i något fler kurser jämfört med eleverna som slutförde gymnasieskolan 2014.

Inledning

Våren 2018 slutförde 80 672 elever gymnasieskolan.³ Det är den femte kullen elever som går ut den reformerade gymnasieskolan, Gy 2011. Eftersom det tar minst tre år att slutföra en utbildning på ett nationellt program påverkas resultaten i denna statistikredovisning i liten utsträckning av de många personer som invandrade till Sverige under år 2015. På gymnasieskolans introduktionsprogram syns dock en ökning av antalet personer utan svenskt personnummer.⁴

Elever som går ett högskoleförberedande program eller ett yrkesprogram och uppfyller kraven får en gymnasieexamen. Det finns två typer av examen, yrkesexamen och högskoleförberedande examen (mer information om examen finns i faktarutan nedan). De elever som får en examen från ett högskoleförberedande program har i och med denna också uppnått grundläggande högskolebehörighet. Det gäller inte för elever som får yrkesexamen, men möjligheten finns även för yrkeselever att läsa in en grundläggande behörighet inom de 2 500 poängen eller som utökad program.

Faktaruta: Gy 2011: Program samt krav för examen

<p>Yrkesprogram</p> <p>Barn- och fritid programmet Bygg- och anläggningsprogrammet El- och energiprogrammet Fordons- och transportprogrammet Handels- och administrationsprogrammet Hantverksprogrammet Hotell- och turismprogrammet Industri tekniska programmet Naturbruksprogrammet Restaurang- och livsmedelsprogrammet VVS- och fastighetsprogrammet Vård- och omsorgsprogrammet Riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.⁵</p>	<p>Högskoleförberedande program</p> <p>Ekonomiprogrammet Estetiska programmet Humanistiska programmet Naturvetenskapsprogrammet Samhällsvetenskapsprogrammet Teknikprogrammet</p>
<p>Krav för yrkesexamen:</p> <p>Eleven ska ha betyg på en utbildning som omfattar 2500 poäng, varav godkända betyg i 2250 poäng. I de godkända betygen ska följande kurser ingå:</p> <p>Svenska eller svenska som andraspråk 1. Engelska 5 Matematik 1(a) Godkänt gymnasiearbete Programgemensamma kurser om 400 poäng</p>	<p>Krav för högskoleförberedande examen:</p> <p>Eleven ska ha betyg på en utbildning som omfattar 2500 poäng, varav godkända betyg i 2250 poäng. I de godkända betygen ska följande kurser ingå:</p> <p>Svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3 Engelska 5 och 6 Matematik 1 (b eller c) Godkänt gymnasiearbete</p>

³ I Skolverkets statistik anses elever ha slutfört gymnasieskolan om de läst ett fullständigt nationellt program om 2 500 poäng och därefter fått examen eller studiebevis med minst 2 500 betygsatta kurspoäng. Av de 80 672 eleverna har 72 941 fått en examen, 7 731 ett studiebevis med minst 2 500 betygsatta poäng. Utöver dessa 80 672 elever har 864 elever fått diplom från International Baccalaureate (IB). IB:s examensmål går inte att likställa med dem på nationella program.

⁴ I slutet av denna PM finns under rubriken ”Elever utan svenskt personnummer” en analys av hur elever utan svenskt personnummer ökat i statistiken.

⁵ Här ingår utbildningar inom flygteknik, marinteknik, samiska näringar, sjöfart, tågteknik och yrkesdans.

Andel elever som slutför gymnasieskolan: en jämförelse över tid

Genomströmningen av elever avser andelen elever som har slutfört gymnasieskolan inom en viss tid från att de påbörjade sina gymnasiestudier. I normalfallet behöver en elev som börjar på ett nationellt program tre år för att slutföra sina gymnasiestudier. Elever som byter utbildning, gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker samt elever som avbryter sina studier. I Skolverkets genomströmningssstatistik följer man en elevkull 3, 4 och 5 år efter att eleverna började gymnasieskolan.

Tabell 1. Andelen elever (procent) som slutfört gymnasieskolan inom 3, 4 och 5 år, startår 2005 – 2015

Gy 2011	Startår	Andel som slutfört nationella program inom 3 år		Andel som slutfört nationella program inom 4 år		Andel som slutfört nationella program inom 5 år	
		med examen eller studiebevis 2500 p	med examen	med examen eller studiebevis 2500 p	med examen	med examen eller studiebevis 2500 p	med examen
	2015	72	66				
	2014	72	66	79	71		
	2013	71	65	78	71	80	72
	2012	72	65	79	71	80	72
	2011	71	63	78	69	79	70
Lpf 94	Startår	Andel med slutbetyg inom 3 år		Andel med slutbetyg inom 4 år		Andel med slutbetyg inom 5 år	
	2010	71		76		77	
	2009	69		77		78	
	2008	69		77		78	
	2007	68		76		78	
	2006	68		76		77	
	2005	69		76		77	

Tabellförklaring: Till elever som slutfört gymnasieskolan i Gy 2011 räknas elever med gymnasieexamen samt studiebevis med betygssatta kurser om 2500 poäng eller fler. Till elever som slutfört Lpf 94 räknades elever med slutbetyg från nationella program, Waldorf samt International Baccalaureate. Siffrorna i tabellen är avrundade till närmaste heltal.

Tabell 1 visar genomströmningen för samtliga ungdomar som ett givet år börjat gymnasieskolan. Siffrorna inkluderar elever som börjar på ett nationellt program samt elever som börjar på introduktionsprogram och som ofta behöver längre tid än tre år på sig för att slutföra sina gymnasiestudier. Hösten 2015 började 100 655 ungdomar gymnasieskolan i år 1, varav 14 981 på ett introduktionsprogram. Våren

2018 – tre år senare – slutförde⁶ 72 procent av dessa elever gymnasieskolan med gymnasieexamen (66 procent) eller ett studiebevis om 2 500 poäng (6 procent). Genomströmningen för de fem första årskullarna i Gy 2011 som slutfört gymnasieskolan inom loppet av tre år har varierat mellan 71–72 procent, och är något högre jämfört med eleverna som slutförde gamla gymnasieskolan. Noterbart är dock att andelen elever som tagit examen inom tre år ökat från 63 procent till 66 procent.

Följer man en elevkull längre över tid och tittar på hur stor andel som tagit examen efter fem år är det 72 procent, omkring sju av tio elever, som slutfört gymnasieskolan med examen. 28 procent av eleverna i en elevkull har alltså lämnat gymnasieskolan med ofullständiga studier, det vill säga utan en gymnasieexamen. Siffrorna gäller elevkullarna som började gymnasieskolan 2012 och 2013 och följdes upp fem år senare.⁷

Om man väljer att jämföra andelen elever med *examen* inom loppet av tre år i Gy 2011, 66 procent, med eleverna som fick *slutbetyg* i det gamla systemet, är genomströmningen 2–5 procentenheter lägre beroende på vilket år man väljer att jämföra med.

Det var alltså en större andel elever som fick slutbetyg i gamla systemet i förhållande till andelen som fått examen i den reformerade gymnasieskolan. Det visar på en skillnad mellan de båda systemen. Kraven för att få en examen i Gy 2011 är annorlunda jämfört med kraven för att få ett slutbetyg⁸ i den gamla gymnasieskolan. Då krävdes att eleven blivit betygssatt i samtliga programmets kurser, men inte att 2 250 poäng skulle vara godkända, såsom examenskraven nu anger.⁹ Dagens gymnasieexamen kräver alltså mer av eleverna än vad som krävdes av tidigare kullar för att få ett slutbetyg.

⁶ I statistikredovisningen avser begreppet ”slutfört” samtliga elever som läst ett fullständigt nationellt program, är betygssatta i kurser om 2500 poäng och sedan fått en examen eller ett studiebevis. Gränsen 2500 poäng, d.v.s. ett fullständigt nationellt program, innebär att samtliga elever med examen och studiebevis om 2500 betygssatta poäng innefattas i begreppet ”slutfört” och redovisas. Elever som får studiebevis från reducerade program eller är betygssatta i färre än 2 500 poäng ingår inte i redovisningen av begreppet ”slutfört”. Betygsatt är den elev som fått betyget A-F. Streck räknas inte som betyg.

⁷ Siffrorna inkluderar elever som började på introduktionsprogram.

⁸ Likheten gällande genomströmning mellan en elev som fått examen eller studiebevis (Gy 2011) och en elev med slutbetyg (Lpf 94) ligger i de 2 500 poängen. 2 500 poäng markerar i båda systemen att eleven blivit betygssatt i kurser som motsvarar en fullständig gymnasieutbildning. I Lpf 94 kallas motsvarigheten till examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng för slutbetyg. Slutbetyg inkluderade elever som har läst 2 500 poäng, dvs. en fullständig gymnasieutbildning. Eleverna skulle också vara betygssatta i samtliga kurser. Elever som läst reducerat program ingick i beräkningen.

⁹ Se faktarutan i inledningen för en beskrivning av examenskraven.

Examen på 3 år – andelen elever redovisade per program

De nationella programmen är avsedda att genomgås på tre läsår.¹⁰ År 2018 var det 76,1 procent av eleverna som började på ett nationellt program hösten 2015 som tagit examen inom tre år. Det är en ökning jämfört med år 2017 då 75,2 procent tog examen. Jämför man den första årskullen som slutfört Gy 2011 så har andelen elever som tar examen inom tre år ökat kraftigt på nationella program, från 71,4 procent år 2014 till 76,1 procent år 2018, vilket är en ökning med 4,7 procentenheter. I antal innebär det att omkring 4 000 fler elever tar examen 2018 jämfört med 2014. Den största ökningen skedde mellan 2014 och 2015 då andelen elever med examen ökade med 2,3 procentenheter. Denna ökning var påtaglig både på yrkesprogram och högskoleförberedande program.¹¹

Tabell 2. Andelen elever med examen inom tre år: 2014–2018 redovisade på startprogram

	Andel elever med examen				
	Startår 2011/ examen 2014	Startår 2012/ examen 2015	Startår 2013/ examen 2016	Startår 2014/ examen 2017	Startår 2015/ examen 2018
Gymnasieskolan Totalt	63,4	65,2	65,2	66,0	65,9
Nationella program	71,4	73,7	74,2	75,2	76,1
Yrkesprogram	66,6	69,9	70,8	71,8	72,0
Barn och fritid	63,9	65,8	66,6	70,7	66,3
Bygg och anläggning	72,3	74,9	73,3	74,1	75,6
El och energi	68,2	71,6	74,5	74,5	75,5
Fordon och transport	61,3	65,6	65,2	68,9	70,6
Handel och administration	63,6	69,0	67,2	69,8	68,5
Hantverk	65,7	68,0	70,9	68,3	69,4
Hotell och turism	68,1	72,2	71,9	69,1	70,9
Industritekniska	69,6	72,3	78,7	77,7	80,5
Naturbruk	65,6	71,0	72,4	71,4	72,7
Restaurang och livsmedel	62,9	66,2	68,7	71,2	67,2
VVS och fastighet	71,6	69,0	73,7	73,4	71,5
Vård och omsorg	66,0	68,6	68,1	69,9	71,8
Riksrekryterande utbildningar	61,8	74,4	71,3	77,1	71,6
Högskoleförberedande program	73,8	75,5	75,8	76,8	77,9
Ekonomi	76,8	78,9	78,0	79,5	80,8
Estetiska	68,6	71,9	72,0	72,1	72,9
Humanistiska	73,9	71,8	74,2	73,5	74,1
Naturvetenskap	78,6	79,5	78,9	80,2	81,0
Samhällsvetenskap	74,0	74,9	75,4	75,8	77,0
Teknik	70,1	72,3	74,5	75,6	76,2
International Baccalaureate	52,3	56,5	59,8	62,1	62,9
Introduktionsprogram	5,2	6,7	5,6	6,9	7,6
Individuellt alternativ	0,7	1,1	1,0	0,9	1,7
Preparandutbildning	5,7	6,3	6,0	8,8	7,4
Programinriktat individuellt val	23,0	28,6	26,8	29,7	33,0
Språkintröduktion	0,4	0,3	0,2	0,4	0,4
Yrkesintroduktion	2,7	4,4	5,2	6,6	6,9

¹⁰ 16 kap. 15 § skollagen (2010:800).

¹¹ Den kraftiga ökningen av andelen med examen kan förklaras av att andelen underkända i för examen avgörande kurser minskat mellan år 2014 och år 2015, främst kurser i matematik. Källa: Skolverket: Betyg och studieresultat i gymnasieskolan 2014/2015, PM, 2015-12-17.

Examen inom tre år: yrkesprogram

Av de 25 432 elever som påbörjade ett yrkesprogram hösten 2015 var det 72,0 procent som genomfört gymnasieskolan på 3 år och tagit yrkesexamen våren 2018. Det är en marginell ökning jämfört med år 2017, då 71,8 procent av eleverna tog examen inom tre år. Andelen med yrkesexamen inom tre år har ökat med 5,4 procentenheter de fem senaste åren, från 66,6 procent år 2014 till 72,0 procent år 2018. På princip samtliga yrkesprogram är det en större andel elever som tar examen inom tre år 2018 jämfört med 2014.

Industritekniska programmet är fortsatt det yrkesprogram där störst andel elever, 80,5 procent, tagit examen inom tre år 2018.¹² Även bygg- och anläggningsprogrammet (75,6 procent) samt el- och energiprogrammet (75,5 procent) har förhållandevis hög andel med examen inom tre år.

Även om andelen elever med examen generellt har ökat på de flesta yrkesprogram finns det undantag. På barn- och fritidsprogrammet var det 66,6 procent av eleverna som tog examen inom tre år 2018 jämfört 70,7 procent 2017, en minskning med 4,1 procentenheter. På restaurang och livsmedelsprogrammet var det 67,2 procent av eleverna som tog examen inom tre år 2018 jämfört med 71,2 procent 2017 – en minskning med 4 procentenheter.

Examen inom tre år: högskoleförberedande program

Av de 60 242 elever som började ett högskoleförberedande program i gymnasieskolan 2015 var det 77,9 procent som genomfört utbildningen på 3 år och fått examen 2018. Det är en ökning med 1,1 procentenheter jämfört med 2017, då 76,8 procent av eleverna tog examen inom tre år.

Andelen med högskoleförberedande examen inom tre år har ökat med drygt fyra procentenheter de fem senaste åren, från 73,8 procent år 2014 till 77,9 procent år 2018.

Naturvetenskapsprogrammet är det program där störst andel elever, 81,0 procent, tagit en examen inom tre år. Även ekonomiprogrammet har en hög andel elever som tagit examen inom tre år, 80,8 procent. De högskoleförberedande program där minst andel elever fått en examen inom tre år är estetiska programmet, där 72,9 procent tog examen. Av de elever som började International Baccalaureate (IB) är det endast 62,9 procent av eleverna som klarat utbildningen¹³ inom loppet av tre år.

¹² Även år 2017 var det en stor andel elever, 77,7 procent, på industritekniska programmet som tog examen inom 3 år.

¹³ International Baccalaureate har egen läroplan och kriterier för att slutföra utbildningen. Dessa kriterier kan inte likställas med dem på nationella program.

Examen inom tre år: introduktionsprogram

Av de elever som började på ett introduktionsprogram 2015 var det 7,6 procent som tagit en examen tre år senare, våren 2018. Det är inte förvånande att andelen elever med examen inom tre år på introduktionsprogrammen är väsentligt lägre för elever som påbörjat sina gymnasiestudier på introduktionsprogram jämfört med elever som påbörjat gymnasiestudierna på de nationella programmen. Elever som börjat på ett introduktionsprogram och övergår till ett nationellt program behöver ofta mer än tre år på sig för att slutföra gymnasieskolan. Introduktionsprogrammen har också olika syften och ska leda till etablering på arbetsmarknaden eller så god grund till fortsatt utbildning som möjligt.

Sammantaget gör det att genomströmningen på tre år med examen inte är ett lika relevant mått för introduktionsprogrammen som för de nationella programmen som är avsedda att genomföras på tre år. Noterbart är dock att 33,3 procent av eleverna som började på programinriktat individuellt val år 2015 tre år senare lämnat gymnasieskolan med examen från ett nationellt program våren 2018.

Examen inom tre år: kvinnor och män

Kvinnor uppnår i högre utsträckning examen inom tre år jämfört med män.¹⁴ På de högskoleförberedande programmen har 80,6 procent av kvinnorna fått examen inom tre år jämfört med 74,8 procent av männen. Kvinnor uppnår examen inom tre år i högre utsträckning än män på samtliga högskoleförberedande program.

Störst skillnad är det på humanistiska programmet där 75,9 procent av kvinnorna tagit examen inom tre år jämfört med 65,8 procent av männen.¹⁵ Stor skillnad är det också på samhällsvetenskapsprogrammet där 80,6 procent av kvinnorna tagit examen jämfört med 70,8 procent av männen.

På yrkesprogrammen är skillnaderna mellan andelen kvinnor och män som klarat examen förhållandevis liten jämfört med de högskoleförberedande programmen. Här är det något vanligare att män tar examen än kvinnor. År 2018 var det 72,4 procent av männen på yrkesprogram som fick examen inom tre år jämfört med 71,5 procent av kvinnorna. Det finns dock stora skillnader mellan de olika yrkesprogrammen. På de fyra yrkesprogrammen bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet samt vvs- och fastighetsprogrammet är det män som i högre utsträckning än kvinnor tagit examen inom loppet av tre år. På vård- och omsorgsprogrammet är det 73,0 procent av

¹⁴ Siffrorna för kvinnor och män gäller för elever som var nybörjare i gymnasieskolan 2015 och tog examen tre år senare, våren 2018.

¹⁵ Humanistiska programmet har ett litet elevantal, där totalt 810 elever började år 2015, varav 661 elever var kvinnor och 149 var män. Siffrorna bör därför tolkas med viss försiktighet.

PM

12 (26)

kvinnorna som tog examen inom tre år 2018 jämfört med 65,3 procent av männen. Störst skillnad mellan könen på yrkesprogrammen återfinns på handels- och administrationsprogrammet där 73,9 procent av kvinnorna tog examen inom tre år jämfört med 61,8 procent bland männen.

Det är förhållandevis liten skillnad mellan andelen män som tar examen på högskoleförberedande program (74,8 procent) jämfört med andelen kvinnor (71,5 procent) och män (72,4 procent) på yrkesprogrammen som tar examen.

De högskoleförberedande programmen har en högre andel med examen på tre år, 77,9 procent, jämfört med 72,0 procent på yrkesprogrammen. Noterbart är dock att på vissa yrkesprogram har männen betydligt högre genomströmning jämfört med kvinnorna på vissa högskoleförberedande program. Exempelvis är det en större andel män som tar examen inom tre år på de tre största yrkesprogrammen bygg- och anläggningsprogrammet (76,6 procent) och el- och energiprogrammet, (75,9 procent) samt fordons- och transportprogrammet (71,9 procent) jämfört med det största högskoleförberedande programmet samhällsvetenskapliga programmet, där endast 70,8 procent av männen tog examen.

Examen inom tre år: föräldrars högsta utbildningsnivå

Det finns ett samband mellan en elevs studieresultat och föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning uppnår i högre grad gymnasieexamen jämfört med andra elever. Bland de elever som började gymnasieskolan hösten 2015 fick 76,4 procent av dem vars föräldrar hade eftergymnasial utbildning examen 2018. Motsvarande siffra för elever med föräldrar med gymnasial utbildning är 63,5 procent och för elever med föräldrar med för-gymnasial utbildning 32,2 procent. Dessa skillnader har varit förhållandevis oförändrade för samtliga fem elevkullarna som slutfört gymnasieskolan 2014–2018.

Analys av varför andelen med examen ökar

Mellan år 2017 och år 2018 har det skett en ökning av andelen elever som tar examen inom tre år, från 75,2 procent till 76,1 procent – en ökning med nästan en procentenhet. Det är femte året i rad som det sker en ökning av andelen elever som tar examen inom tre år. Andelen elever som börjar på nationella program och tagit en examen har ökat från 71,4 år 2014 till 76,1 procent år 2018 – en ökning med 4,7 procentenheter. Sett över tid är det alltså en betydligt större andel elever som tar examen år 2018 jämfört med år 2014. I antal innebär det att omkring 4 000 fler elever tar examen 2018 jämfört med andelen elever som tog examen 2014.¹⁶ Det kan vara svårt att peka ut en enskild orsak varför fler elever tar examen över tid. I tabell 3 redovisas ett antal statistiska mått som samtliga samvarierar över tid med ökningen av andelen elever som tar examen på tre år.

Tabell 3. Andel av nybörjarkull på nationella program som tagit examen samt studiebevis om 2 500 poäng inom tre år. Jämförelse med andra statistiska mått över tid.

	Startår 2011 Examen 2014	Startår 2012 Examen 2015	Startår 2013 Examen 2016	Startår 2014 Examen 2017	Startår 2015 Examen 2018
Andel med examen efter 3 år	71,4	73,7	74,2	75,2	76,1
Andel med studiebevis (2500 poäng)	7,9	7,0	6,8	6,4	6,4
Statistiska mått som samvarierar med ökningen av examen					
Genomsnittligt meritvärde från grundskolan	221	223	226	228	232
Andel som klarat samtliga kurser med godkänthet	92,1	93,4	93,6	94,1	94,0
Andel som bytt program mellan år 1 och år 3	10,0	9,2	8,2	8,1	7,4

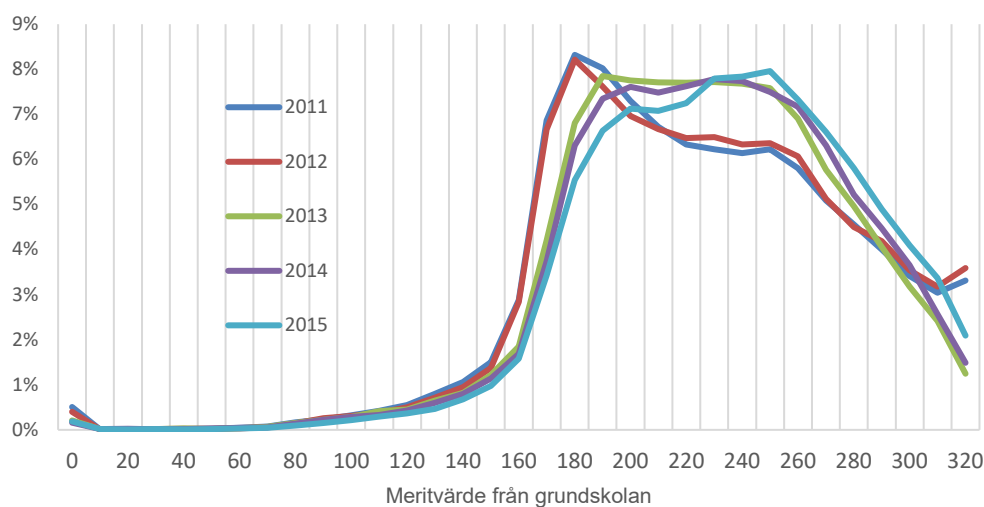
¹⁶ Av samtliga 85 674 elever som började på ett nationellt program år 2015 (examen 2018) motsvarar 4,7 procentenheter cirka 4 000 elever. Antalet nybörjare på de nationella programmen har varierat i mycket liten utsträckning och ligger runt 86 000 elever mellan år 2011–2015. Andelen elever som tog examen inom tre år har ökat med 0,9 procentenheter mellan år 2017 och år 2018. Denna ökning motsvarar cirka 800 elever.

I tabell 3 framgår att samtidigt som andelen elever med examen ökat över tid har det skett en minskning av andelen elever som fått studiebevis om 2 500 poäng, från 7,9 procent till 6,4 procent. Det kan förstås som att elevkullen som slutförde gymnasieskolan 2018 generellt har nått längre i sina studier jämfört med tidigare kullar.

Meritvärdet från grundskolan ökar

I tabell 3 framgår att det genomsnittliga meritvärdet från grundskolan ökat för varje elevkull som börjat gymnasieskolan på nationella program. Det genomsnittliga meritvärdet har ökat från 221 för kullen som började på ett nationellt program år 2011 till 232 för kullen som började år 2015. Största ökningen i genomsnittligt meritvärde har skett mellan kullen som började gymnasieskolan år 2014 (examen år 2017) som hade 228 i genomsnittligt meritvärde och kullen som började året efter, 2015 (examen år 2018) som hade 232 i genomsnittligt meritvärde. Det ökade meritvärdet innebär att eleverna som tog examen år 2018 generellt hade bättre förkunskaper från grundskolan jämfört med tidigare elevkullar som tog examen, vilket kan vara en förklaring till att det skett en ökning av andelen elever med examen.¹⁷

Diagram 1. Fördelningen av meritvärde från grundskolan för elever som är nybörjare i gymnasieskolan. År 2011–2015.

I diagrammet visas hur meritpoängen är fördelade inom varje elevkull för de fem elevkullar som börjat gymnasieskolan år 2011–2015. Fördelningen är liknande för

¹⁷ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen efter att de avslutat årskurs 9. Betygen omvandlas till följande värden: A (20), B (17,5), C (15), D (12,5), E (10), F (0). Genomsnittligt meritvärde beräknas endast för de elever som fått godkänt slutbetyg (A–E) i minst ett ämne. Efter år 2013 har beräkningsgrunderna för genomsnittligt meritvärde modifierats något och elever kan i stället för maximalt 320 få 340 i meritvärde då ytterligare ett slutbetyg tagits med i beräkningen. I tabell 3 samt diagram 1 är dock det genomsnittliga meritvärdet för samtliga årskullar beräknat på 16 betyg (max 320 i genomsnittligt meritvärde).

samtliga årskullar där andelen elever kraftigt börjar stiga vid omkring 160 i meritvärde, som motsvarar betyget E i 16 ämnen från grundskolan. För varje årskull blir kurvan förskjuten åt höger, det vill säga att det är en större andel elever som uppnår högre meritvärden. Det avspeglas också i det genomsnittliga meritvärdet, som ökat för varje årskull 2011–2015.

Andelen elever som klarat kurser med godkäntkrav har ökat

Andelen elever som klarat samtliga kurser med godkäntkrav¹⁸ som krävs för examen har ökat mellan 2014–2018, från 92,1 procent till 94,0 procent. Det är en ökning med knappt 2 procentenheter, vilket innebär att en högre andel i elevkullen år 2018 klarat godkänt i kurser som krävs för examen jämfört med elevkullen som slutförde gymnasieskolan år 2014.

På de högskoleförberedande programmen är det främst kursen svenska 3 som läses i läsåret som en större andel elever fått godkänt i över tid som förklarar varför fler elever fått examen.¹⁹ På yrkesprogrammen är det främst kursen matematik 1 som läses i läsåret 1 som en större andel elever fått godkänt i över tid som förklarar varför fler elever fått examen.²⁰

Färre elever byter program

Andelen elever som byter från ett nationellt program²¹ till ett annat under sin studietid har minskat över tid. För eleverna som tog examen 2014 var det 10,0 procent av eleverna som hade gjort ett programbyte mellan år 1 och år 3. Motsvarande siffra för eleverna som tog examen år 2018 hade sjunkit till 7,4 procent. Programbyten innebär ofta att en elev behöver längre tid än tre år för att slutföra sina gym-

¹⁸ På högskoleförberedande program är dessa kurser: svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3; engelska 5 och 6 samt matematik 1b eller c. Utöver dessa kurser ska även gymnasiearbetet vara godkänt. På yrkesprogram är dessa kurser: svenska 1 eller svenska som andraspråk 1, engelska 5, matematik 1a samt kurser om 400 poäng i programgemensamma ämnen. Utöver dessa kurser ska även gymnasiearbetet vara godkänt.

¹⁹ År 2014 var det 3,4 procent av eleverna som slutfört ett högskoleförberedande program som hade underkänt i svenska 3. År 2018 hade andelen som fått underkänt i svenska 3 minskat till 3,1 procent. Andelarna baseras på Skolverkets genomströmningsstatistik. Beräkningen omfattar elever som var nybörjare på högskoleförberedande program och tre år senare slutfört gymnasieskolan med examen eller studiebevis med 2 500 betygssatta poäng.

²⁰ År 2014 var det 5,4 procent av eleverna som slutfört ett yrkesprogram som hade underkänt i matematik 1. År 2018 hade andelen som fått underkänt i matematik minskat till 2,8 procent. Andelarna baseras på Skolverkets genomströmningsstatistik. Beräkningen omfattar elever som var nybörjare på yrkesprogram och tre år senare slutfört gymnasieskolan med examen eller studiebevis med 2 500 betygssatta poäng.

²¹ De programbyten som omfattas av beräkningen är programbyten som skett efter 15 oktober. Uppgifterna om programbyten är hämtade från Sveriges officiella statistik över elever i gymnasieskolan <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik> - Sök statistik - Sveriges officiella statistik - [Gymnasieskolan] - [Skolor och elever] - Tabell 6B.

nasiestudier och få elever som byter från ett nationellt program till ett annat under studietiden tar examen inom tre år. Den minskande andelen elever som byter program är en del av förklaringen till att fler elever tar examen inom tre år.

Examen på 3, 4 och 5 år – elever med startår 2013

Även om en majoritet av eleverna i en årskull tar examen inom tre år så kan det finnas anledning att komplettera med information hur många av eleverna i samma kull som behövde ett fjärde och ett femte år på sig för att nå examen. År 2018 är det fem år sedan tredje elevkullen började nya gymnasieskolan år 2013. En uppföljning efter fem år visar på följande examensfrekvens (se tabell 4):

Tabell 4. Nybörjare läsåret 2013/2014. Kumulativ andel av en elevkull som fått gymnasieexamen efter 3, 4 och 5 år

	Andel med examen efter 3 år 2016	Andel med examen efter 4 år 2017	Andel med examen efter 5 år 2018
Nationella program	74,2	79,5	80,1
Yrkesprogram	70,8	75,2	75,7
Högskoleförb. program	75,8	81,6	82,1
Introduktionsprogram	5,6	14,1	18,7

Av eleverna som började gymnasieskolan på nationella program år 2013 är det 74,2 procent som tagit examen på 3 år. Efter fyra år har ytterligare omkring 5 procent av eleverna, 79,5 procent, tagit examen. Efter fem år är det ytterligare en knapp procent som tagit examen, vilket gör att sammantaget 80,1 procent av eleverna i kullen tagit examen inom fem år.

På yrkesprogrammen är det 70,8 procent som tagit examen efter tre år, 75,2 procent efter fyra och 75,7 efter fem år. På högskoleförberedande program är det 75,8 procent som tagit examen efter tre år, 81,6 procent efter fyra år och 81,7 efter fem år. Även om yrkesprogrammen och de högskoleförberedande programmen har olika examensfrekvens efter tre år är mönstret för hur många elever som ”tillkommer” med examen efter fyra och fem år liknande. Efter fyra år har omkring fem procent fler elever tillkommit till dem som redan har examen och efter fem år tillkommer ytterligare en knapp procent. Uppföljningen av hur det går för en elevkull fem år efter startåret visar alltså att ytterligare omkring 5–6 procent av eleverna i en årskull tar examen utöver dem som klarat examen inom den förväntade tiden tre år. Omkring hälften av dessa elever som tillkommer med examen efter fyra och fem år är elever som bytt till ett annat nationellt program än startprogrammet.

Skolverkets uppföljningar visar att efter fem år har omkring hälften av eleverna som börjar på ett introduktionsprogram övergått till ett nationellt program och

knappt 20 procent har också tagit examen efter fem år.²² Att knappt en av fem elever som börjar på introduktionsprogram tagit examen fem år senare framgår också av tabellen ovan.

Grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier

Av de 80 672 elever som slutförde gymnasieskolan på ett nationellt program våren 2018 med examen eller studiebevis om minst 2 500 betygsatta poäng är det 73,0 procent av eleverna som har en grundläggande behörighet till studier på universitet och högskola.²³

Tabell 5. Andel elever som slutfört gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng med grundläggande behörighet år 2014–2018.

	2014	2015	2016	2017	2018
Andel med grundläggande behörighet	70,3	71,3	72,0	72,6	73,0

Det kan jämföras med år 2016 och år 2017, då 72,0 respektive 72,6 procent av eleverna fick en grundläggande behörighet. Andelen elever som går ut gymnasieskolan med grundläggande behörighet har alltså ökat, från 70,3 till 73,0 procent år 2014–2018. Den ökande andelen elever med grundläggande behörighet beror till stor del på att en större andel elever tar examen 2018 jämfört med 2014.

Andelen elever i sista årskullen som gick ut gamla gymnasieskolan våren 2013 med grundläggande behörighet var 87 procent. En skillnad för eleverna som lämnar Gy 2011 jämfört med Lpf 94 är att reglerna för grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier har ändrats.²⁴ Något förenklat går det att säga att kraven för att få grundläggande behörighet är lite högre för elever som lämnar Gy 2011 jämfört med Lpf 94. Elever i Gy 2011 som får examen från högskoleförberedande program får per automatik också grundläggande behörighet att söka universitet och högskola. Elever med examen från ett yrkesprogram kan inom ramen för yrkespro-

²² Skolverket 2016-12-17, *Betyg och studieresultat i gymnasieskolan år 2016*, Dnr 2016:01505.

²³ Beräkningen av andelen avgångna med grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier räknas ut utifrån samtliga elever som slutfört gymnasieskolan på ett nationellt program läsåret 2017/2018 med examen eller studiebevis om 2500 poäng.

²⁴ För att uppnå grundläggande behörighet i Gy 2011 måste eleven förutom uppnådda krav för examen ha minst godkänt (betyget E) i kurserna matematik 1, engelska 5 och 6 samt svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3. I Lpf 94 krävdes från 2010 följande för att få grundläggande behörighet: slutbetyg som omfattade 2500 poäng varav 2250 poäng skulle vara lägst betyget godkänt. Eleven skulle också ha lägst betyget godkänt i kurserna matematik A, engelska A samt svenska eller svenska som andraspråk A och B. I Gy 2011 krävs alltså sex godkända kurser om sammanlagt 600 poäng i matematik, engelska och svenska. I Lpf 94 krävdes fyra kurser om 400 poäng i matematik, engelska och svenska. I Gy 2011 ska även yrkes eleverna ha minst godkänt (betyget E) i 400 programgemensamma ämnen. I Lpf 94 var andelen elever med slutbetyg som lämnade gymnasieskolan med grundläggande behörighet omkring 87 procent från 2010 till 2013.

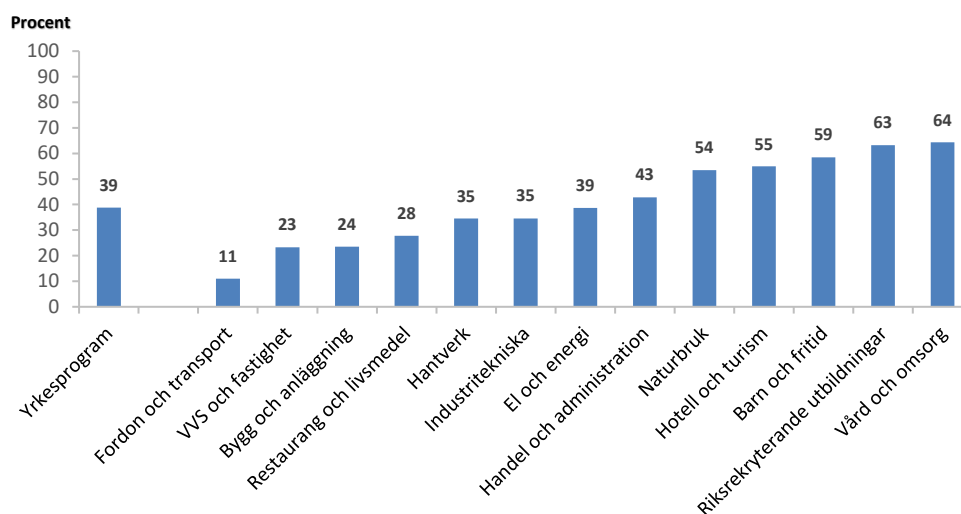
grammen läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet²⁵, men kurserna är inte obligatoriska som på de högskoleförberedande programmen.

Grundläggande behörighet på yrkesprogram

Som ovan nämnts är det möjligt för elever på yrkesprogram att läsa in grundläggande behörighet. Det har skett en viss minskning över tid av andelen elever med yrkesexamen som också läser in en grundläggande behörighet. Våren 2018 var det totalt 22 957 elever som gick ut med examen från ett yrkesprogram. Av dessa har 39 procent lämnat gymnasieskolan med en grundläggande behörighet. Det kan jämföras med år 2016 och år 2017 då 41 procent respektive 40 procent av eleverna med yrkesexamen lämnade gymnasiet med en grundläggande behörighet.

Diagram visar hur stor andel med examen på yrkesprogram som också läst in en grundläggande behörighet respektive yrkesprogram. Programmen är rangordnade för att visa på den stora variationen mellan programmen.

Diagram 2. Andel elever med yrkesexamen våren 2018 som har grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier - redovisade per yrkesprogram

Vård- och omsorgsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet är yrkesprogram där förhållandevis många elever med examen läst in grundläggande behörighet (64 respektive 59 procent av eleverna). På de riksrekryterande utbildningarna som brukar räknas till yrkesprogrammen har 63 procent också slutfört gymnasieskolan med en grundläggande behörighet. Det yrkesprogram där minst andel av eleverna med

²⁵ För att en elev med yrkesexamen om 2500 poäng ska få grundläggande universitet- och högskolebehörighet måste eleven läsa två kurser svenska eller svenska som andraspråk om 100 poäng vardera (svenska 2 och 3) samt en kurs i engelska om 100 poäng (engelska 6). Dessa kurser är obligatoriska för elever som läser på högskoleförberedande program.

examen läst in grundläggande behörighet är fordons- och transportprogrammet, där 11 procent av avgångseleverna var behöriga att söka vidare till universitet och högskola.

Jämfört med år 2017 och år 2018 har det endast skett marginella förändringar på de flesta yrkesprogrammen gällande andelen elever med examen som läst in grundläggande behörighet. På vård- och omsorgsprogrammet har dock andelen elever med yrkesexamen och grundläggande behörighet minskat från 70 procent år 2017 till 64 procent år 2018. En liknande minskning har också skett på barn- och fritidsprogrammet där 62 procent av eleverna tog examen med grundläggande behörighet år 2017 jämfört med 59 procent 2018.

Genomsnittlig betygspoäng

Våren 2018 slutförde 80 672 elever ett nationellt program med examen eller studiebevis om minst 2500 poäng.²⁶ Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga dessa elever var 14,3 poäng. Året före, våren 2017, var den genomsnittliga betygspoängen 14,2. Den genomsnittliga betygspoängen har ökat med 0,3 poäng år 2014–2018.

Den genomsnittliga betygspoängen för sista kullen elever som slutförde gamla gymnasieskolan, Lpf 94, våren 2013 var 14,0. Elever i Gy 2011 blir betygsatta enligt en sexgradig betygsskala som sträcker sig från A till F där lägsta betyget för att bli godkänd på en kurs är E. Beräkningen av den genomsnittliga betygspoängen för Gy 2011 är snarlik den för elever i Lpf 94, men fler betygssteg har införts i Gy 2011, programstrukturen är ändrad och man ska därför vara försiktig med jämförelser.²⁷

²⁶ År 2018 fick 864 elever diplom från Internationell Baccalaureate, (IB). Dessa IB-elever ingår inte i elevantalet 80 672 som den genomsnittliga betygspoängen är beräknad på. IB har kurser och examensmål som skiljer sig från dem på nationella program.

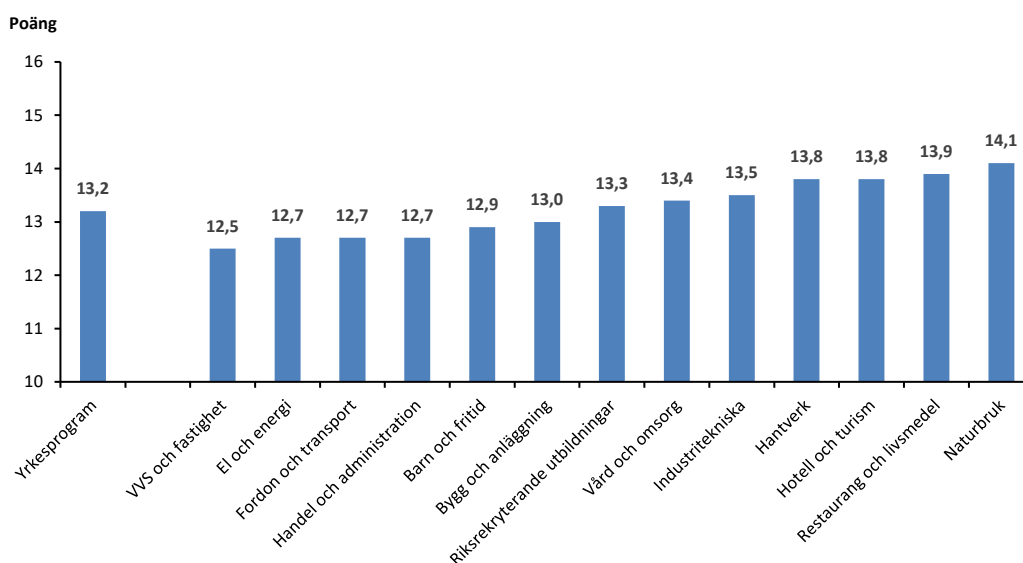
²⁷ Den genomsnittliga betygspoängen i GY 2011 beräknas följande sätt. För varje kurs multipliceras kurspoängen med betygspoängen (kurserna är viktade enligt följande: F=0, E=10, D=12,5 C=15, B=17,5 och A=20) varpå dessa produkter summeras. Denna summa divideras sedan med summan av kurspoängen. Kurser som markerats som utökade ingår inte i beräkningen. Inte heller gymnasiearbetet ingår i beräkningen eftersom denna kurs endast betygssätts med F eller E. Den genomsnittliga betygspoängen omfattar elever som läst en fullständig gymnasieutbildning om 2500 poäng och fått betyg i samtliga kurser, men gymnasiearbetet exkluderas. Elever som läst reducerat program ingår inte i beräkningen.

Den genomsnittliga betygspoängen i Lpf 94 (från 2010) beräknades på följande sätt. För varje kurs multiplicerades kurspoängen med betygspoängen (kurserna var viktade enligt följande: IG=0, G=10, VG=15 och MVG=20) varpå dessa produkter summerades. Denna summa dividerades sedan med summan av kurspoängen. Kurser som markerades som utökade ingick inte i beräkningen. Den genomsnittliga betygspoängen var beräknad på elever som läst en fullständig gymnasieutbildning om 2500 poäng och fått betyg i samtliga kurser. Även elever som läst reducerat program ingick i beräkningen.

Genomsnittlig betygspoäng: yrkesprogram

Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga 25 968 elever som slutförde yrkesprogram med examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng våren 2018 var 13,2.²⁸ För yrkes eleverna som slutförde gymnasieskolan våren 2017 var den genomsnittliga betygspoängen 13,1 och för eleverna 2016 var poängen 13,0.

Diagram 3. Genomsnittlig betygspoäng på yrkesprogram redovisat för respektive program, våren 2018 (elever med examen samt studiebevis om minst 2500 poäng)

Elever som går naturbruksprogrammet har högst genomsnittlig betygspoäng (14,1) följt av elever på restaurang- och livsmedelsprogrammet (13,9). Lägst betyg har elever som läst vvs- och fastighetsprogrammet (12,5), fordons- och transportprogrammet (12,7) och el- och energiprogrammet (12,7).²⁹ Det finns inget yrkesprogram våren 2018 där eleverna har högre genomsnittlig betygspoäng än på något högskoleförberedande program.

Genomsnittlig betygspoäng – högskoleförberedande program

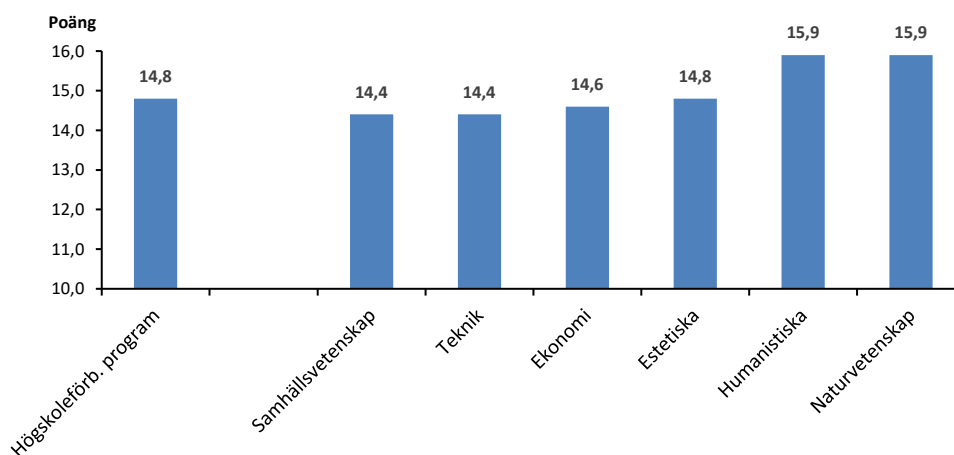
Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga elever som slutförde högskoleförberedande program med examen och studiebevis om minst 2500 poäng våren 2018

²⁸ I beräkningen av yrkesprogram ingår 228 elever som fick avgångsbetyg från riksrekryterande utbildningar (RX). Den genomsnittliga betygspoängen för dessa var 13,7.

²⁹ På el- och energiprogrammet slutförde störst antal elever, 3 968, gymnasieskolan våren 2017 med examen eller studiebevis med minst 2500 betygssatta poäng, följt av bygg- och anläggningsprogrammet med 3 373 elever och fordons- och transportprogrammet med 2 873 elever. Dessa tre yrkesprogram hade flest elever med yrkesexamen och studiebevis även år 2016 och 2017.

är 14,8. Den genomsnittliga betygspoängen var 14,8 även år 2017. Jämför man med första kullen elever som gick ut Gy 2011 år 2014 har den genomsnittliga betygspoängen ökat med 0,3 poäng, från 14,5 till 14,8 poäng.

Diagram 4. Genomsnittlig betygspoäng för högskoleförberedande program för respektive program, våren 2018 (elever med examen samt studiebevis om minst 2500 poäng)

Eleverna på naturvetenskapsprogrammet samt på humanistiska programmet har högst genomsnittlig betygspoäng – på båda programmen är den genomsnittliga betygspoängen 15,9. Lägst genomsnittlig betygspoäng bland de högskoleförberedande programmen har eleverna på teknikprogrammet (14,4) samt det program i gymnasieskolan där flest elever slutförde gymnasieskolan 2018 – samhällsvetenskapsprogrammet – där den genomsnittliga betygspoängen också var 14,4.³⁰ Mellan år 2014–2018 har det skett små förändringar i den genomsnittliga betygspoängen för de olika högskoleförberedande programmen. Den genomsnittliga betygspoängen har dock under denna tidsperiod ökat för i princip samtliga högskoleförberedande program.

Genomsnittlig betygspoäng – kön, föräldrars utbildningsnivå samt utländsk bakgrund.

Kvinnor har generellt bättre studieresultat än män. Våren 2018 var den genomsnittliga betygspoängen för kvinnor som slutförde gymnasieskolan på nationella program 14,9 och för männen 13,7.³¹ Det skiljer 1,2 poäng mellan könen i genomsnitt-

³⁰ På samhällsvetenskapsprogrammet slutförde 16 231 elever gymnasieskolan våren 2018 med examen eller studiebevis med minst 2500 betygssatta poäng, följt av naturvetenskapsprogrammet med 12 425 elever och ekonomiprogrammet med 11 730 elever.

³¹ Den genomsnittliga betygspoängen som återges för kön, utbildningsbakgrund samt utländsk bakgrund gäller för samtliga elever som slutfört gymnasieskolan med examen eller studiebevis om minst 2500 betygssatta poäng.

lig betygspoäng. Den genomsnittliga betygspoängen 2017 var 14,9 för kvinnor och 13,6 för män, en skillnad på 1,3 poäng.

Intressant att notera är att skillnaderna mellan kvinnor och mäns genomsnittliga betygspoäng i förra betygsskalan var som minst kort efter det att betygssystemet införts, och att de därefter ökade till 1,4 poäng.³² I Gy 2011 har skillnaden mellan mäns och kvinnors genomsnittliga betygspoäng ökat sedan år 2014 och varit som mest 1,3 poäng, men har alltså minskat från 1,3 poäng år 2017 till 1,2 poäng år 2018. Det är för tidigt att uttala sig om år 2018 ska ses som ett trendbrott där skillnaderna mellan mäns och kvinnors genomsnittliga betygspoäng börjar minska.

Den genomsnittliga betygspoängen för elever som slutfört gymnasieskolan våren 2018 är högre bland elever med föräldrar som har hög utbildningsnivå. Högst genomsnittlig betygspoäng har elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning, 14,9. Därefter följer elever med föräldrar med gymnasial utbildning (13,6) och lägst genomsnittlig betygspoäng (12,6) har elever med föräldrar med förgymnasial utbildning.

Elever med svensk bakgrund har högre genomsnittlig betygspoäng (14,5) än elever med utländsk bakgrund (13,4). Tittar man på både kön och utländsk bakgrund så har kvinnor med svensk bakgrund högst genomsnittlig betygspoäng (15,2) följt av kvinnor med utländsk bakgrund (14,0) och män med svensk bakgrund (13,9). Lägst poäng har män med utländsk bakgrund (12,8). Den genomsnittliga betygspoängen ökat något för samtliga grupper år 2018 jämfört med 2017.

³² Våren 2013 var den genomsnittliga betygspoängen 14,7 för kvinnor och 13,3 för männen, vilket innebar 1,4 poängs skillnad mellan könen. Läsåret 1996/97 var skillnaden 0,9 poäng och ökade succesivt till 1,4 poäng 2006 för att vara så fram till 2012/2013.

Omfattning på studierna: utökad och reducerad program

En elev kan läsa ett utökad program, och läser då fler kurser än vad som normalt ingår i gymnasiestudierna på ett nationellt program (2 500 poäng). Bland eleverna som slutfört gymnasieskolan våren 2018 med examen eller studiebevis om minst 2500 poäng, var det 30,6 procent som läst utökad program. Generellt är det vanligare att elever på yrkesprogram läst utökade program, 39,9 procent, jämfört med elever på högskoleförberedande program, där 26,1 procent läst utökad program.

Störst andel elever som har läst utökad program fanns på industritekniska programmet. På detta program slutförde 61,6 procent av eleverna gymnasieskolan med utökad program våren 2018. Även på naturbruksprogrammet (55,3 procent) och el- och energiprogrammet (43,6 procent) läste en stor andel av eleverna ett utökad program. Minst andel elever som avslutat gymnasieskolan med utökad program återfanns på samhällsvetenskapsprogrammet (18,4 procent) och ekonomiprogrammet (21,3 procent).

Männen läste utökad program i något högre utsträckning än kvinnorna, 33,1 respektive 27,9 procent slutförde gymnasieskolan med ett utökad program våren 2018. Elever med utländsk bakgrund läste oftare utökad program än elever med svensk bakgrund, 35,1 respektive 29,4 procent. Det är något fler elever med föräldrar med förgymnasial utbildning (35,3 procent) som slutfört gymnasieskolan med utökad program än elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning (31,0 procent) och elever med föräldrar med gymnasial utbildning (28,8 procent).

Sett över tid ökade andelen elever som läste utökad program kraftigt mellan läsåren 2009 och 2010. Det skedde i nära samband med att beräkningen av den genomsnittliga betygspoängen förändrades år 2010. I och med de nya reglerna räknades inte utökade kurser med i slutbetyget men de kunde däremot ge meritpoäng, vilket fick andelen elever som läste ett utökad program att stiga. Lsåret 2010 fick 43 procent av eleverna slutbetyg från ett utökad program, jämfört med 23 procent läsåret 2009.

Reducerat program

En elev som har studiesvårigheter kan beviljas ett reducerat gymnasieprogram, vilket innebär att eleven befrias från undervisning i ett eller flera ämnen. Eleven får därmed inte heller betyg i alla kurser som normalt ingår i utbildningen. Elever i Gy 2011 kan inte få examen eller grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier om de läser reducerat program. Därför återfinns inte elever som läst reducerat program i gruppen av elever som slutfört ett nationellt program med examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng. Sammanlagt var det 1 602 elever som gick ut våren 2018 med reducerat program.³³

³³ År 2017 var det 1 457 elever som lämnade gymnasieskolan med reducerat program. År 2016 var det 1 239 elever som lämnade gymnasieskolan med reducerat program. Antalet elever som lämnat gymnasieskolan med reducerat program har varit förhållandevis konstant år 2014–2017 och kan variera något beroende på att elevkullarna skiljer sig något i antal under dessa år.

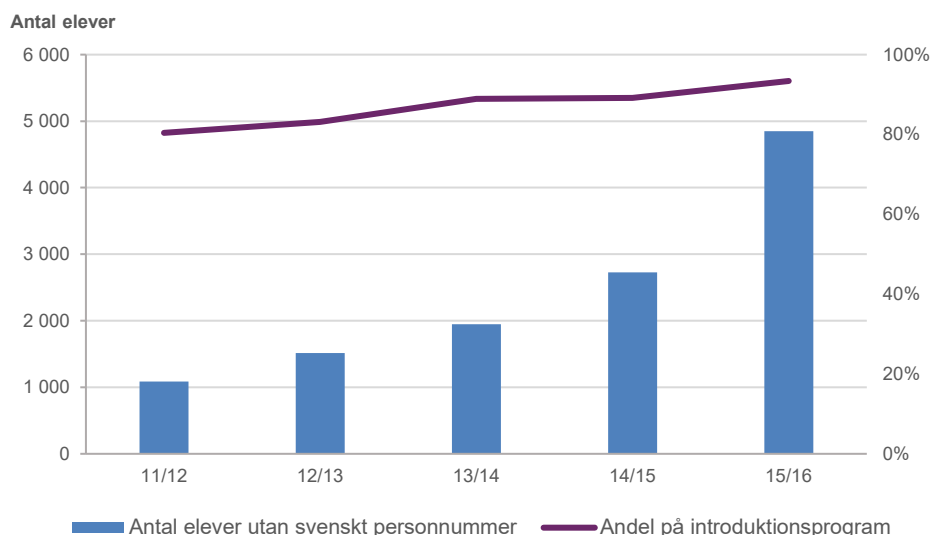
De senaste tio åren har andelen elever som avslutat gymnasieskolan med ett reducerat program minskat kraftigt. Den stora minskningen av andelen elever som läst reducerat program sammanfaller inte med den första avgångskullen som avslutade den reformerade gymnasieskolan 2014 utan hänger samman med de förändrade behörighetsregler till universitet och högskola som infördes 2010. De nya reglerna innebar att elever som avslutade ett reducerat program på gymnasieskolan 2010 eller senare inte blev behöriga till högre studier.

Elever utan svenskt personnummer

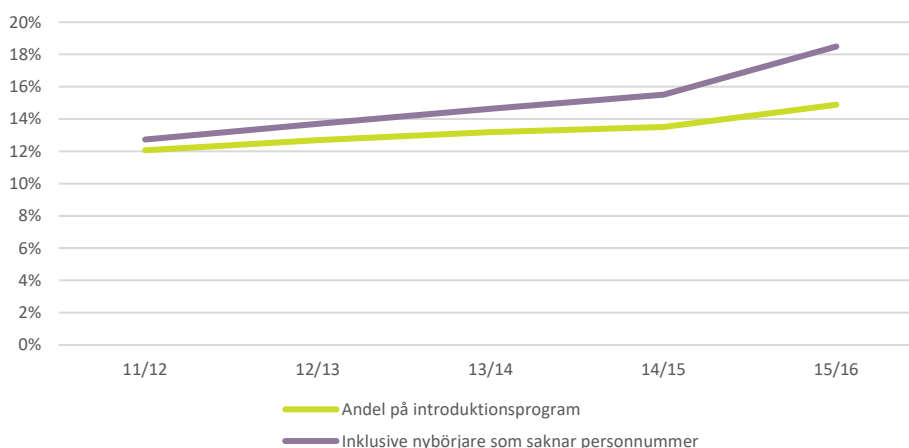
Antalet elever utan personnummer i gymnasieskolan har ökat under flera år. I statistiken är denna grupp problematisk eftersom den är svår att följa över tid och det inte på ett enkelt sätt går att hämta uppgifter om individerna från andra register. Mellan år 2014 och år 2015 har denna grupp ökat kraftigt, vilket hänger samman med den stora gruppen nyanlända som kommit till Sverige. Därför presenterar vi här en särskild redovisning av denna elevgrupp, där över 90 procent börjar sina gymnasiestudier på introduktionsprogram. Antalet elever utan personnummer är dock fortfarande så pass liten på nationella program att den inte påverkar de övriga resultaten nämnvärt.

Skolverkets genomströmningsstatistik är beroende av att information om eleverna ska finnas tillgängligt för flera läsår i sträck. Men en grupp som är svår att följa över tid är individer utan personnummer eftersom de inte går att identifiera i registren och eftersom det är svårt att koppla ihop deras uppgifter från ett år till ett annat. Dessa personer är med stor majoritet ungdomar som nyligen invandrat till landet, men här ingår även elever med skyddad identitet. Denna sistnämnda grupp uppskattas vara mycket liten. Ungdomar som tidigare haft tillfälliga personnummer behåller inte dessa nummer om de får stanna i landet och folkbokförs, vilket innebär att det i statistiken blir svårt att följa en elev som byter från ett tillfälligt till ett ordinarie personnummer. Dessa individer kommer därmed att försvinna ur Skolverkets register och dyka upp på nytt som en ny person nästa läsår. Därför ingår endast elever med ett svenskt personnummer i officiella statistiktabellerna för genomströmnings-, betygs- och övergångsstatistik, eftersom om personer utan personnummer inkluderades skulle det finnas en risk för att personer räknas två gånger statistiken.

Antalet eleverna som är nybörjare i gymnasieskolan och som saknar svenskt personnummer har ökat under flera år, från 1 087 personer läsåret 2011/12 till 4 847 personer läsåret 2015/16. Majoriteten av dessa personer, 93 procent läsåret 2015/16, började på ett introduktionsprogram, varav 90 procent av dem började på språkinträdning medan 7 procent började direkt på ett nationellt program.

Diagram 5. Antal nybörjare på gymnasieskolan utan svenskt personnummer

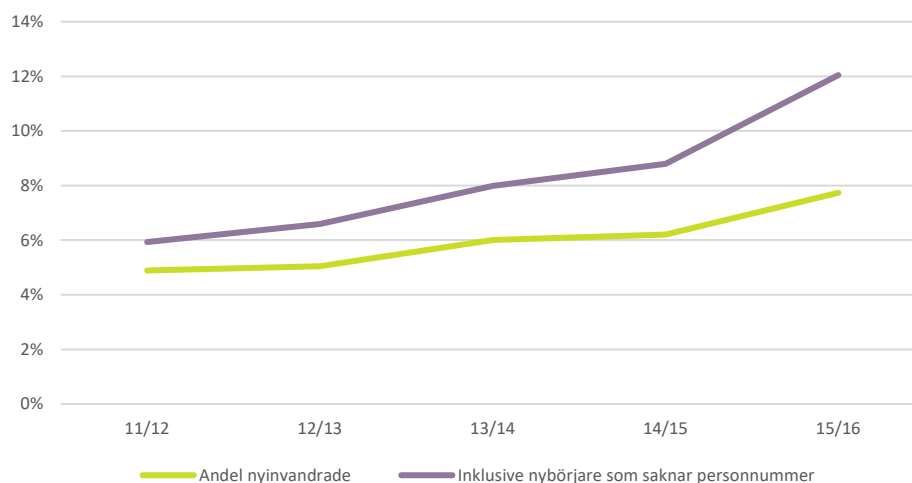
I dagsläget publicerar Skolverket genomströmnings-, betygs- och övergångsstatistik för eleverna i gymnasieskolan med ordinarie personnummer. Statistiken visar bland annat att 15 procent av alla nybörjare i gymnasieskolan börjar på ett introduktionsprogram. Om man lägger till individer utan svenskt personnummer ökar denna andel till 18 procent. Eftersom det finns risk att en person upprepas två gånger är det viktigt att tänka på att andelen för samtliga nya gymnasieelever troligtvis ligger mellan 15 och 18 procent för läsåret 2015/16.

Diagram 6. Andel nybörjare som börjat på introduktionsprogram på gymnasieskolan år 2011/12 – 2015/16

Eftersom det saknas personnummer för dessa individer är det inte möjligt att lägga till bakgrundsuppgifter från SCB:s befolknings- och utbildningsregister, t. ex. uppgifter om invandring. En person anses vara nyinvandrad om personen kom till Sve-

rige för första gången inom fyra år före skolstarten. Personer utan svenskt personnummer är i de flesta fallen nyinvandrade, men det är inte något man vet med säkerhet. Därför ligger den sanna andelen nyinvandrade nybörjare på gymnasieskolan mellan 8 och 12 procent för läsåret 2015/16 om man inkluderar individer utan bakgrundsuppgifter.

Diagram 7. Andel nyinvandrade nybörjare på gymnasieskolan

Tabeller på Skolverkets webbplats

De aktuella tabellerna finns på Skolverkets webbplats

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning>. Där finns Sveriges officiella statistik om gymnasieskolan för läsåret 2017/2018 på riksnivå samt länkar till uppgifter på läns-, kommun-, skol- samt huvudmannanivå.